

नागरिक विज्ञानका दस सिद्धान्तहरू

नागरिक विज्ञान एक लचिलो अवधारणा हो जुन विभिन्न परिस्थिति र विषयहरूमा अनुकूलित र लागू गर्न सकिन्छ। तलका कथनहरू युरोपेली नागरिक विज्ञान संघको “सर्वश्रेष्ठ अभ्यास र क्षमता निर्माण गर्ने” कार्य समूहले प्राकृतिक इतिहास संग्रहालय लन्डनको नेतृत्वमा एसोसिएशनका धेरै सदस्यहरूको इनपुटको साथ, केही मुख्य सिद्धान्तहरू सेट गर्नका लागि विकसित गरिएको थियो। जुन एक समुदायको रूपमा हामी विश्वास गर्छौं कि नागरिक विज्ञानमा राम्रो अभ्यास हो।

- 1. नागरिक विज्ञान परियोजनाहरूले नयाँ ज्ञान वा समझ उत्पन्न गर्ने वैज्ञानिक प्रयासमा नागरिकहरूलाई सक्रिय रूपमा समावेश गर्दछ। नागरिकहरूले योगदानकर्ता, सहकर्मी, वा परियोजना नेताको रूपमा कार्य गर्न सक्छन् र परियोजनामा अर्थपूर्ण भूमिका खेल्न सक्छन्।**
- 2. नागरिक विज्ञान परियोजनाहरूको एक वास्तविक विज्ञान परिणाम हुन्छ।** उदाहरणका लागि, अनुसन्धान प्रश्नको जवाफ दिने वा संरक्षण कार्य, व्यवस्थापन निर्णयहरू वा वातावरणीय नीतिको जानकारी दिने।
- 3. दुबै पेशेवर वैज्ञानिक र नागरिक वैज्ञानिकहरू भाग लिनबाट लाभान्वित हुन्छन्।** लाभहरूमा अनुसन्धान आउटपुटहरूको प्रकाशन, सिक्ने अवसरहरू, व्यक्तिगत आनन्द, सामाजिक लाभहरू, वैज्ञानिक प्रमाणहरूमा योगदान दिएर सन्तुष्टि समावेश हुन सक्छ। स्थानीय, राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय मुद्दाहरूलाई सम्बोधन गर्न र त्यस मार्फत नीतिलाई प्रभाव पार्ने सम्भावना राख्दछ।
- 4. नागरिक वैज्ञानिकहरूले चाहेमा, वैज्ञानिक प्रक्रियाका धेरै चरणहरूमा भाग लिन सक्छन्।** यसमा अनुसन्धान प्रश्नको विकास, विधिको डिजाइन, तथ्याङ्क सङ्कलन र विश्लेषण गर्ने, र परिणामहरू सञ्चार गर्ने समावेश हुनसक्छ।
- 5. नागरिक वैज्ञानिकहरूले परियोजनाबाट प्रतिक्रिया प्राप्त गर्छन्।** उदाहरणका लागि, तिनीहरूको डेटा कसरी प्रयोग भइरहेको छ र अनुसन्धान, नीति वा सामाजिक परिणामहरू के हुन्।
- 6. नागरिक विज्ञानलाई अन्य कुनै पनि अनुसन्धानजस्तै अनुसन्धान दृष्टिकोण मानिन्छ, जसमा सीमितता र पूर्वाग्रहहरू छन् जुन विचार र नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।** यद्यपि परम्परागत अनुसन्धान दृष्टिकोणको विपरीत, नागरिक विज्ञानले विज्ञानको अधिक सार्वजनिक संलग्नता र लोकतन्त्रीकरणको लागि अवसर प्रदान गर्दछ।
- 7. नागरिक विज्ञान परियोजना डेटा र मेटा-डेटा सार्वजनिक रूपमा उपलब्ध गराइन्छ र जहाँ सम्भव छ, खुला पहुँच ढाँचामा परिणामहरू प्रकाशित गरिन्छ।** डेटा साझेदारी परियोजनाको समयमा वा पछि हुनसक्छ, जबसम्म त्यहाँ सुरक्षा वा गोपनीयता चिन्ताहरू छन् जसले यसलाई रोक्न सक्छ।
- 8. परियोजना नतिजा र प्रकाशनहरूमा नागरिक वैज्ञानिकहरूलाई मान्यता दिइन्छ।**
- 9. नागरिक विज्ञान कार्यक्रमहरू तिनीहरूको वैज्ञानिक उत्पादन, डेटा गुणस्तर, सहभागी अनुभव र व्यापक सामाजिक वा नीति प्रभावको लागि मूल्याङ्कन गरिन्छ।**
- 10. नागरिक विज्ञान परियोजनाहरूका नेताहरूले प्रतिलिपि अधिकार, बौद्धिक सम्पत्ति, डेटा साझेदारी सम्झौताहरू, गोपनीयता, एट्रिब्युशन, र कुनै पनि गतिविधिहरूको वातावरणीय प्रभावको वरिपरि कानूनी र नैतिक मुद्दाहरूलाई ध्यानमा राख्छन्।**